

Το Βραβείο Europa Nostra για την αποκατάσταση του «Αντουάνικου»

[Πολιτισμός / Εκδηλώσεις](#)

[Κατερίνα Χουζούρη](#)

Παρουσία του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 12 Σεπτεμβρίου, στη Χίο, η απονομή του Βραβείου Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Πολιτιστική Κληρονομιά Europa Nostra Award 2015, για την αποκατάσταση του Αρχοντικού «Αντουάνικου». Ήταν μια σημαντική βράβευση, που αγκάλιασε η τοπική κοινωνία, καταδεικνύοντας την ανάγκη στήριξης των καινοτόμων πρωτοβουλιών, για την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας μας. Στην τελετή απονομής παρευρέθηκαν ακόμα: ο Μητροπολίτης Χίου, Ψαρρών και Οινουσσών κ. Μάρκος ο Υπουργός Περιβάλλοντος Κωστής Μουσουρούλης και η αναπληρωτής Υπουργός Πολιτισμού Μαρίνα Λαμπράκη - Πλάκα, ο Αντιπρόεδρος της Europa Nostra Κώστας Καρράς, η Γενική Γραμματέας της Europa Nostra Sneška Quaedvlieg-Mihailonić, ο Έλληνας Πρόξενος στη Σμύρνη Θεόδωρος Τσακίρης, ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Σμύρνης Ekrem Dermidas κ.α.

*Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος αποκαλύπτει την τιμητική
πλακέτα Europa Nostra Award 2015*

Η αποκατάσταση του Αντουάνικου - του κτίσματος αλλά και του περιβάλλοντος χώρου - πραγματοποιήθηκε με τρόπο υποδειγματικό και με βασικές παραμέτρους την ανάκτηση παραδοσιακών τεχνικών δόμησης και προ-βιομηχανικών αγροτικών συστημάτων, την εφαρμογή και ανάδειξη τοπικών τεχνικών, όπως επίσης και την ανανέωση της αρχικής σχέσης ανάμεσα στο δομημένο και το φυσικό περιβάλλον. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι το αρχοντικό Αντουάνικο θα είναι ανοιχτό, συγκεκριμένες ημέρες και ώρες, για επισκέπτες και σχολεία, που θα μπορούν έτσι να έρθουν σε επαφή με την ιδιαίτερη πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Ο Κώστας Καρράς, Αντιπρόεδρος της Europa Nostra χαρακτήρισε την αναστήλωση του Αντουάνικου ως «...φωτεινό επίτευγμα, δείγμα δημιουργικής αντίστασης στις συνεχείς αλλοιώσεις της πολιτισμικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος. Ο Κάμπος της Χίου, αποτελεί ένα μοναδικό σύνολο αξιόλογων κτηρίων και παραδοσιακών περιβολιών, που παρά τις αλλεπάλληλες καταστροφές, όπως της σφαγής του 1822 και του σεισμού του 1881, αλλά και της άγνοιας και της αμέλειας ημών των ιδίων των Χιωτών, στέκει μάρτυρας της ύπαρξης ενός σημαντικού πολιτισμού, πανελληνίας, πανευρωπαϊκής αλλά ίσως και παγκόσμιας αξίας». Και συνέχισε: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Europa Nostra, σήμερα βραβεύουν τοπικά ένα επίτευγμα της αναστηλωτικής τέχνης, που ήδη ανεγνώρισαν σε μια συγκινητική τελετή στο Όσλο τον Ιούνιο. Αναγνώρισαν δηλαδή, την αναστήλωση του Αντουάνικου ως ένα από τα δεκαπέντε πιο εντυπωσιακά επιτεύγματα αναστήλωσης σ' ολόκληρη την Ευρώπη, για το 2015, όχι μόνο από τις 28 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά από τις 47 του Συμβουλίου της Ευρώπης. Αναδεικνύουν το έργο αυτό, ως παράδειγμα καλών

πρακτικών και μας καλούν όλους, όσους έχουμε την ευκαιρία και την δυνατότητα, να το μιμηθούμε».

(από αριστερά) Ο Υπουργός Περιβάλλοντος Κ. Μουσουρούλης, ο Μητροπολίτης Χίου, Ψαρρών και Οινουσιών κ. Μάρκος, το μέλος Συμβουλίου Eurora Nostra Α. Καίρης, η Γενική Γραμματέας Eurora Nostra Sneška Quaedvlieg-Mihailović, ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, η αναπληρωτής Υπουργός Πολιτισμού Μ. Λαμπράκη-Πλάκα, η Α. Προκοπίου, ο επικεφαλής αρχιτέκτων και νυν Δήμαρχος Χίου Μ. Βουρνούς, ο Γ. Προκοπίου και ο Αντιπρόεδρος Eurora Nostra Κ. Καρράς

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, που τίμησε με την παρουσία του την εκδήλωση και αποκάλυψε την τιμητική πλακέτα, τόνισε ότι η αναστήλωση του μνημείου αποτελεί «ένα έργο έξοχο, το οποίο συνδυάζει τον σεβασμό προς την αρχιτεκτονική παράδοση και την ιστορία του τόπου, με την ευαισθησία στην διαχείριση του περιβάλλοντος, δια της χρήσεως των νέων μεθόδων και τεχνικών, της αρχιτεκτονικής και αναστηλωτικής επιστήμης».

Στην ευχαριστήρια ομιλία της η Αλεξάνδρα Προκοπίου, ανέφερε ότι κατεβλήθη σημαντική προσπάθεια για να γίνει μια σωστή αναστήλωση, με σεβασμό στην παράδοση και στόχο να δημιουργηθεί ένα καλό παράδειγμα, για το πώς πρέπει να διασωθεί ο Κάμπος της Χίου, ενώ ο Μανώλης Βουρνούς, επικεφαλής αρχιτέκτονας του έργου και νυν Δήμαρχος Χίου, δεν παρέλειψε να ευχαριστήσει τους δεκάδες Χιώτες τεχνίτες, που έδωσαν τον καλύτερό τους εαυτό και ανταποκρίθηκαν με μεγάλη φιλοτιμία, ενθουσιασμό και σεβασμό στην παράδοση, στην πρόκληση του αναστηλωτικού αυτού έργου.

Στο πλαίσιο της τελετής απονομής, πραγματοποιήθηκε εξάλλου ανοιχτή συζήτηση στο σχολείο των Μεστών, με θέμα το Πρόγραμμα της Europa Nostra, «ENtopia: Our Places in Europe». Σε μια κατάμεστη αίθουσα, με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών, παρουσιάστηκε το Πρόγραμμα ENtopia, που προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη των παραδοσιακών οικισμών σε όλη την Ευρώπη, μέσω δικτύωσης και ανταλλαγής και υιοθέτησης καλών πρακτικών. Παρουσιάστηκαν ακόμα παράλληλες δράσεις όπως το «Πελίτι», για τη διατήρηση και διάδοση των ντόπιων, παραδοσιακών ποικιλιών σπόρων, και το βραβευμένο πρόγραμμα «Μονοπάτια Πολιτισμού» της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, που στοχεύει να δώσει νέα ζωή σε μονοπάτια φυσικού κάλλους και ιστορικής σημασίας σ' ολόκληρη τη χώρα, τονώνοντας έτσι τις τοπικές κοινότητες, με ένα σημαντικό παράγοντα αειφόρου ανάπτυξης, τον περιπατητικό τουρισμό.

Άποψη του κήπου του Αρχοντικού «Αντουάνικου»

Η περιοχή νοτίως της πόλεως της Χίου, είναι γνωστή ως Κάμπος. Είναι εντελώς επίπεδη και καλύπτεται από ένα πυκνό δίκτυο μικρών οδών. Το μεγαλύτερο μέρος του νησιού, είναι φυτεμένο με εσπεριδοειδή. Οι οπωρώνες περιβάλλονται από υψηλούς λιθόκτιστους φράχτες, οι οποίοι προστατεύουν τα δένδρα, από τον άνεμο και την σκόνη. Το τοπίο του Κάμπου είναι ξεχωριστό και μοιάζει ελάχιστα με αυτό των άλλων νησιών του Αιγαίου. Το Αντουάνικο είναι ένα από τα κτήματα της περιοχής. Η κυρίως οικία κτίστηκε το 1893, όμως παλαιότερες δομές, όπως το σύστημα άρδευσης και η φυτεία εσπεριδοειδών, επιβιώνουν εντός του κτήματος. Οι εργασίες στο Αντουάνικο περιελάμβαναν δομικές επισκευές, αποκατάσταση της κυρίως οικίας και μετατροπή βοηθητικών κτηρίων σε χώρους διαμονής, όπως επίσης και εκτεταμένες εργασίες αποκατάστασης του συστήματος άρδευσης. Η σχέση μεταξύ του δομημένου και του φυσικού περιβάλλοντος, αποκαταστάθηκε σύμφωνα με το αρχικό σχέδιο, ως μία εξοχική οικία με αγροτικές εγκαταστάσεις να την περιβάλλουν και με όλους τους ενδιαμέσους χώρους, δομές και χαρακτηριστικά, να έχουν αποκατασταθεί. Οι αναστηλωτικές επεμβάσεις στο αρχοντικό Αντουάνικο, το οποίο βρίσκεται σε ένα από τα πιο χαρακτηριστικά πολιτιστικά τοπία της Ευρώπης, είχαν ως αποτέλεσμα την αποκατάσταση ενός ολοκληρωμένου παραδείγματος ιστορικού συγκροτήματος με μοναδικό μικτό χαρακτήρα, ο οποίος συνδυάζει χρήσεις κατοικίας και αγροτικής παραγωγής. Οι κριτές εκτίμησαν ιδιαίτερως την υψηλή ποιότητα των αναστηλωτικών εργασιών, οι οποίες περιελάμβαναν την ανάκτηση παραδοσιακών τεχνικών δόμησης και προβιομηχανικών αγροτικών συστημάτων, την εφαρμογή και ανάδειξη τοπικών

τεχνικών, όπως επίσης και την ανανέωση της αρχικής σχέσης ανάμεσα στο δομημένο και το φυσικό περιβάλλον. Οι κριτές θεώρησαν το έργο ως πρότυπο για ανάλογα έργα, τα οποία είναι απαραίτητα εάν πρόκειται να διατηρηθεί η αυθεντικότητα αυτής της πολύτιμης ιστορικής περιοχής.

Κατερίνα Χουζούρη

<http://bitly.com/1Kgwywo>